

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie z oskarżenia prywatnego
o przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 5 marca 2024 r.,
wniosku Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu
zawartego w postanowieniu z dnia 6 lutego 2024 r., sygn. akt VIII K 10/24,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na
dobro wymiaru sprawiedliwości
na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

odmówić przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu wystąpił w inicjatywę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości (art. 37 k.p.k.). W uzasadnieniu postanowienia z dnia 6 lutego 2024 r., sygn. akt VIII K 10/24 wnioskodawca wskazał, że zawisłe postępowanie dotyczy pracowników i sędziów tamtejszego sądu, w tym jego Prezesa. W takiej sytuacji w odbiorze społecznym może powstać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy przez sąd właściwy, co nie będzie służyło budowaniu autorytetu wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie, albowiem na obecnym etapie procedowania jest on co najmniej przedwczesny.

Nie budzi wątpliwości, że instytucja przewidziana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, stanowiąc odstępstwo od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Z tego względu wskazany przepis musi być wykładany restrykcyjnie co oznacza, że zastosowanie przewidzianej w nim właściwości z delegacji może nastąpić jedynie wówczas, gdy istnieje realne zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości, gdyby sprawa była rozpoznawana przez sąd właściwy. Taka sytuacja będzie miała miejsce w przypadku występowania w danej sprawie okoliczności stwarzających uzasadnione przekonanie o braku warunków do obiektywnego jej rozpoznania lub wywierających negatywny wpływ na swobodę orzekania. Na etapie badania warunków formalnych aktu oskarżenia, czy też szerzej, dopuszczalności procesu, nie dochodzi do konieczności ochrony dobra wymiaru sprawiedliwości, gdyż nie jest ono jeszcze w żaden sposób zagrożone (por. postanowienie SN z dnia 7 listopada 2023 r., III KO 118/23, LEX nr 3632304). Obawa taka istnieć może dopiero wówczas, gdy istnieją podstawy do merytorycznego rozpoznania sprawy.

Nie oceniając poprawności badania prywatnego aktu oskarżenia z punktu widzenia spełnienia warunków formalnych, o których mowa w art. 119 § 1 k.p.k. i art. 487 k.p.k. stwierdzić należy, że w toku tych czynności nie dostrzeżono treści art. 621 § 1 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem oskarżyciel posiłkowy jest zobowiązany załączyć do aktu oskarżenia dowód uiszczenia do kasy sądowej zryczałtowanej równowartości wydatków, która jest ustalona w wysokości 300 zł. Kwota ta wynika z § 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2003 r. w sprawie wysokości zryczałtowanej równowartości wydatków w sprawach z oskarżenia prywatnego (Dz.U. z 2003 r. Nr 104, poz. 980). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że w sprawach z oskarżenia prywatnego kontrola warunków skutecznego wniesienia aktu oskarżenia dotyczy także wymogu uiszczenia wskazanej opłaty, a do usunięcia tego braku ma zastosowanie procedura określona w art. 120 k.p.k. (zob. wyrok SN z dnia 20 grudnia 2017 r., III KK 203/17, OSNKW 2018, nr 4, poz. 29). Z akt sprawy nie wynika, aby do chwili wydania przez sąd wniosku postanowienia z dnia 6 lutego 2023 r. stosowne koszty zostały przez

oskarżyciela prywatnego złożone, bądź też aby został z nich zwolniony. Co więcej, brak też jakiegokolwiek wzmianki, aby wezwano ww. do uzupełnienia tego braku pod rygorem uznania aktu oskarżenia za bezskuteczny. Na obecnym etapie nie sposób więc przesądzić, czy przedmiotowa sprawa będzie procedowana merytorycznie. Jak bowiem wynika z treści art. 120 § 2 zd. drugie k.p.k. w razie nieuzupełnienia braku w terminie 7 dni od wezwania, pismo uznaje się za bezskuteczne. W razie nieuiszczenia opłaty w ogóle dojdzie więc do rozpoznania sprawy. W takiej sytuacji trudno mówić o realnym zagrożeniu dla dobra wymiaru sprawiedliwości.

Niezależnie od wskazanych okoliczności godzi się przypomnieć, że warunkiem dopuszczalności procesu jest m.in. uprzednie uzyskanie wymaganego zezwolenia na ściganie (art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.). Jak wynika z wystąpienia sądu właściwego miejscowo, przedmiotowa sprawa dotyczy m.in. sędziów tamtejszego sądu, którzy korzystają przecież z immunitetu. Mimo tego oskarżyciel prywatny nie przedstawił zezwolenia na ich ściganie. Tymczasem Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że zanim to nastąpi brak jest podstaw do zastosowania art. 37 k.p.k. (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 19 maja 2021 r., V KO 29/21, LEX nr 3177292; postanowienie SN z dnia 25 czerwca 2021 r., V KO 39/21, LEX nr 3363482).

Powyższe okoliczności jasno zatem wskazują, że inicjatywę Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu uznać należy co najmniej za przedwczesną.

Z tych też względów orzeczono jak w sentencji.

[J.J.]

[ał]